

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z wniosku U. K.

z udziałem A. G.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek zażalenia U.K. na postanowienie Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt II Ca 305/20 ,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 25 czerwca 2025 r.,

w przedmiocie skargi U. K. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt III CZ 228/23.

1. odrzuca skargę;

2. nakazuje zwrócić U. K. 200 zł tytułem nienależnie uiszczonej opłaty od skargi.

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na 2 czerwca 2025 r. U. K., działając osobiście, wniosła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. II CZ 228/23 żądając stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Najwyższym pod sygnaturą sygn. II CZ 228/23, nadto wniosła o „[z]lecenie Sądowi Najwyższemu w Warszawie ustalenia terminu przeprowadzenia rozpoznania mojej sprawy o sygn. j.w., uwzględnić skargę kasacyjną za zasadną i skierować akta

sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd w Bielsku Białej”, a także o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 20.000 zł oraz zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżąca opisała szereg okoliczności dotyczących całego postępowania, od złożenia wniosku do postępowania przed Sądem Najwyższym, odnosząc się szczegółowo między innymi do cytowanych *in extenso* zeznań świadków, opinii biegłych i innych dowodów przeprowadzonych przez Sądy *meriti*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlegała odrzuceniu z kilku powodów.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym – właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Po pierwsze – zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego jest obowiązkowe (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z 16 listopada 2004 r., III SPP 42/04; postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2005 r., III SPP 38/05; z 18 października 2018 r., I NSP 75/18; z 16 marca 2021, I NSP 4/21).

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (tekst jedn. Dz.U. 2023 r., poz. 614), dodano do art. 6 ustawy o skardze na przewlekłość ust. 4 w brzmieniu: „W prowadzonym przed Sądem Najwyższym postępowaniu ze skargi dotyczącej przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego nie jest wymagane”. Jak wynika z uzasadnienia, celem nowelizacji jest potrzeba zapewnienia stronom

pełniejszego prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki. W ocenie ustawodawcy skoro w postępowaniu przed sądem apelacyjnym nie obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, a okoliczności powoływane w skardze na przewlekłość dotyczą w zasadzie wyłącznie okoliczności faktycznych i nie wymagają pogłębionej argumentacji prawnej, to nie ma potrzeby ograniczania zdolności postulacyjnej stron w takim postępowaniu. Z brzmienia przepisu oraz jego uzasadnienia wynika, że *de lege lata* skargę na przewlekłość postępowania przed sądem apelacyjnym strona może wnieść osobiście. Natomiast w przypadku skargi na przewlekłość postępowania przed Sądem Najwyższym zdolność strony do podejmowania przez nią osobiście czynności procesowych jest nadal wyłączona (art. 87¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość). Przepisu art. 87¹ § 1 k.p.c. nie stosuje się tylko w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy (art. 87¹ § 2 k.p.c.) (tak też postanowienie Sądu Najwyższego z 18 czerwca 2024 r., I NSP 167/24).

Skarżąca U. K. wniosła osobiście skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. III CZ 228/23. Z uwagi na treść art. 87¹ § 1 k.p.c. oraz brak podstaw do zastosowania art. 87¹ § 2 k.p.c., stanowi to brak nieusuwalny skutkujący obowiązkiem odrzucenia pisma bez wzywania do uzupełnienia braku na podstawie stosowanych odpowiednio przepisów o postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym (art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398⁶ § 3 k.p.c. w związku z art. 87¹ § 1 k.p.c.).

Po drugie – w orzecznictwie Sądu Najwyższego od dawna utrwalony jest pogląd o tym, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2014 r., III SPP 227/14, z 16 czerwca 2015 r., III SPP 12/15;

z 10 stycznia 2017 r., III SPP 65/16; z 6 lutego 2018 r., WSP 2/17; 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19).

Po trzecie wreszcie – skarga na przewlekłość postępowania w rozpatrywanej sprawie została wniesiona 2 czerwca 2025 r., po wydaniu przez Sąd Najwyższy w dniu 22 maja 2025 r. postanowienia w sprawie o sygn. III CZ 228/23, a zatem po zakończeniu postępowania przed Sądem Najwyższym.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia. Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych – uiszczonej przez skarżącego opłacie od skargi w kwocie 200 zł – stanowi art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczonej od niej opłatę.

[kf]

[a.ł]